

Kuva: Katri Salminen

RUOPPAUS

Ruoppauksella tarkoitetaan maa-aineksen ja lietteen koneellista poistamista vesialueen pohjasta. Vedenalaisen kallion louhinta ei ole ruoppausta. Ruoppaustoimenpiteet tulee aina suunnitella ja toteuttaa huolellisesti, jotta välttyään mahdollisista ympäristöhaitoilta.

Ruoppausta suunniteltaessa kannattaa muistaa, että toimenpide on iso ja samaan lopputulokseen voidaan päästä myös kevyemmillä menetelmillä. Ruoppaus ei myöskään ole ainoa keino taistelussa rannan mataloitumista vastaan. On hyvä muistaa, ettei ruoppaus itsessään paranna vesistön laatua.

Ruoppauksesta voi aiheutua myös arvaamattomia haittoja: veden samenemista, ravinteiden vapautumista pohja-sedimentistä veteen, kalojen kutualueiden tuhoutumista, ranta-alueiden syöpmistä ja sortumista sekä maiseman rumentumista. Ruoppaus voi häiritä naapureita ja muita vesistön käyttäjiä.

Ruoppauksen toteuttaja on vastuussa hankkeen lainmukaisuudesta ja aiheuttamista seurauksista. Ongelmien ja riitojen välttämiseksi on hyvä keskustella ja sopia hankkeesta lähinaapureiden ja vesialueen omistajan kanssa.

Hae lupa ruoppaukselle

- Tilavuudeltaan yli 500 m³ ruoppaukselle tulee aina hakea lupa aluehallintovirastolta (AVI).
- Pienimmästäkin, massamäärältään enintään 500 m³ koneellisesta ruoppauksesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen töiden aloitusajankohtaa.

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotitalousnaiset.fi/rannatkuntoon

- ELY-keskus ilmoittaa vastaanottaneensa ruoppausta koskevan ilmoituksen tai antaa lausunnon. ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat antaa tarkempia ohjeita tai kehottaa ilmoittajaa hakemaan 30 vuorokauden kuluessa vesilain mukaista lupaa aluehallintovirastolta.
- Ilmoituksen perusteella luvan tarve arvioidaan tapauskohtaisesti.
- Lupa vaaditaan, jos toimenpiteistä voi aiheutua haittaa esimerkiksi luonnolle ja kalakannoille. Alle hehtaarin kokoisen luonnontilaisen kaltaisen lammen sekä merenrannoilla alle kymmenen hehtaarin kokoisen luonnontilaisen kaltaisen fladan ja kluuvijärven luonnontilan vaarantaminen on aina kiellettyä ilman aluehallintoviraston lupaa.
- Selvitä kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta, tarvitseeko ruoppaus tai läjitys maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia lupia.
- lisätietoa ja lomakkeet: www.ymparisto.fi/fi-fi/Vesi/Vesitojen_kunnostus/Rantojen_kunnostus/Rannan_ruoppaus

Ruoppaamiseen liittyviä säädöksiä

- Haitan poistaminen (ruoppaus, niitto), vesilaki 2:6 §
- Haittojen minimointivelvoite, vesilaki 2:7 §
- Ilmoittamisvelvollisuus: vesilaki 2:15 § ja asetus vesitalousasioista 30 §
- Hankkeen vaikutuksiin perustuva luvantarve: vesilaki 3:2 §
- Hankkeen ehdoton luvantarve: vesilaki 3:3 §

Ruoppauksen tarpeen analysointi

- Harkitse ja selvitä tarkoin, tarvitaanko ruoppausta vai päästäänkö toivottuun lopputulokseen muilla menetelmillä esim. niitolla.

Maanomistajat

- Hae aina lupa kunnostuksiin maanomistajilta ja vesialueen omistajilta.
- Selvitä kiinteistön mahdolliset rasitteet.

Rannan kunnostus- ja hoitotarpeen arviointi

- Selvitä rannan olosuhteet ja käyttötarpeet sekä kartoita ongelmat
- rannan massojen määrä ja laji (savi), kuinka paljon syvyystarve, riski, liettyykö takaisin esim. kapeissa

väylissä, jossa vesi ei liiku vaan valuu reunalta takaisin.

- Tee yhteistyössä asiantuntijoiden, asukkaiden ja maanomistajien kanssa.
- Keskustele ruoppauksesta rajanaapurien, vesialueen omistajan, vesialueen osakaskunnan sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa.
- Kysy neuvoa ja käytä suunnitteluun ruoppauksen asiantuntijaa.

Vastuukysymykset

- Vastuu työn toteutuksesta ja valvonnasta sekä mahdollisista haitoista on ruoppaukseen teettäjällä. Riittävällä ammattitaidolla tehty kunnollinen työn suunnittelu vähentää haittojen syntymistä.
- ilmoituksen allekirjoittaja on vastuussa, vaikka urakoitsija läjittäisi väärin.

Haittojen minimointi

- Matalat rannat ja niihin usein liittyvät tulva-alueet ovat monimuotoisia elinympäristöjä, joiden lajisto voi kärsiä ruoppauksista tai kadota niiden takia kokonaan.
- Ruoppaustoimenpiteistä voi aiheutua myös veden samentumista, ravinteiden vapautumista pohjasedimentistä veteen, kalojen kutualueiden tuhoutumista, ranta-alueiden syöpyä ja sortumista sekä maiseman rumentumista.
- Vesistöihin vaikuttavien hankkeiden toteuttamista koskee periaate haittojen minimoinnista. Hankkeen toteuttaminen on tehtävä mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavalla tavalla, mikäli se ei lisää kustannuksia kohtuuttomasti.

Työn ajankohta

- Samentumisen ja muiden ruoppauksesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi ruoppaukseen tulisi ajoittaa virkistyskäyttökauden ulkopuolelle.
- Pieniin ruoppauksiin syksy tai varhainen kevät sopivat hyvin, koska silloin vedenpinnat ovat järvissä yleensä alhaalla ja työ on helpompaa.
- Isommat ruoppaukset on suositeltavaa tehdä jään päältä, jolloin jää ja maapohja kantavat kaivumassojen kuljetuskaluston.

Menetelmät

- Vertaile ja ota selvää erilaisista menetelmistä

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotitalousnaiset.fi/rannatkuntoon

- kaivinkone, pitkäpuominen kone tai imuruoppaus.

Rahoitus- ja hankemahdollisuudet, avustaminen hakemisessa

- [Hanketietoa vesistöjen kunnostuksesta ja hoidosta](#)
- Selvitä rahoitusmahdollisuudet, kts. Rahoitus.

Kustannukset

- Selvitä ruoppauksen kustannukset. Tee budjetti.
- Erilaiset koneet vaikuttavat kustannuksiin, jos tehdään talkootyönä, pienempi leikkuri käy.
- Hinnoittelu voi olla tunti- tai urakkahintana.

Ruoppaussuunnitelma alle 500 m³:n asian- tuntijayhteistyönä

- esim. 10 m x 50 m
- huomioidaan alueen arvot, esiselvitykset, alueen raja-
aus, ajankohta, läjitysalue, rannan ja läjitysalueen
maisemointi, massojen arviointi, niittomassojen kä-
sittely
- selvitä ennen ruoppausta kaivettavien massojen si-
jainti ja maisemointi. Massat eivät saa valua takaisin
veteen esimerkiksi sadeveden mukana.

Urakoinnin järjestäminen

- Kilpailuta valinta, sopimukset, työnjohto, alku- ja
välikätselmus.
- Pyydä tarjousta useammalta sellaiselta urakoitsijalta,
joka on tehnyt onnistuneita ruoppaushankkeita aikai-
semmin, käytä vain ruoppaukseen erikoistunutta ura-
koitsijaa
- Käy tarvittaessa tutustumassa onnistuneisiin kohtei-
siin.
- Pyydä urakoitsijan käymään paikalla ennen tarjouk-
sen tekemistä.
- Selvitä urakoitsijan koneet, ruoppaus tehdään yleensä
kaivinkoneella, pitkäpuomisella koneella ruoppaus
voidaan tehdä rannalta käsin.
- Huolehdi työnvalvonta ja loppukätselmus.

Ruoppausmassat

- Irronnut kasvillisuus tulee kerätä pois vesistöstä ja
sijoittaa asianmukaisesti.
- Ruoppausmassat eivät saa päästä takaisin vesistöön
tulvan, aallokon tai sateen takia.

- Läjitysalue ja työstä aiheutuneet jäljet on siistittävä
ympäristöön sopivaksi.
- Sijoituksessa tulee erityisesti ottaa huomioon luonto-
ja vesiympäristö maisema-arvoineen.
- Toisen maa-alueelle tai vesijätölle ei saa läjittää ilman
omistajan suostumusta, eikä vesialueelle ilman alue-
hallintoviraston lupaa.

Jatkohoito

- Suunnittele jatkohoito, kuinka ruoppauksella saatu
tulos voidaan säilyttää.

[Lisätietoa rannan ruoppauksesta Ympäristöhallinnon verkkosivuilla.](#)

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotitalousnaiset.fi/rannatkuntoon